

DTU Aqua

NOTAT

Til Miljø- og fødevareministeriet – NaturErhvervstyrelsen

Vedr. Bidrag vedr. besvarelse af Miljø- og Fødevareudvalgets spørgsmål 1023 om regulering af ørredfiskeri og ørredbestanden på Sjælland

Fra DTU Aqua

19. august 2016
16/15715
MAOC/SBE/PGH

Biologisk rådgivning vedr. regulering af ørredfiskeri og ørredbestanden på Sjælland

NaturErhvervstyrelsen har ved mail af 11. august anmodet om DTU Aquas bidrag med henblik på besvarelse af Miljø- og Fødevareudvalgets spørgsmål 1023.

Spørgsmål 1023:

Hvilken data foreligger for vurderingen af behovet for regulering af ørredfiskeriet på Sjælland med henblik på at sikre at et tilstrækkeligt antal ørreder kan gyde i de Sjællandske vandløb, og er der undersøgelser, der kortlægger bestandene af den oprindelige ørredbestand?

Vedr. spørgsmål 1023:

Der foreligger flere typer data, som kan anvendes til at vurdere behovet for regulering af ørredfiskeriet på Sjælland med henblik på at sikre, at et tilstrækkeligt antal ørreder kan gyde i de sjællandske vandløb.

- A. DTU Aqua udarbejder Planer for Fiskepleje. I den forbindelse foretages der besigtigelser og elfiskeri på udvalgte stationer i en lang række vandløb. Disse undersøgelser foregår med ca. 8 års mellemrum. For de sjællandske vandområder (inkl. Lolland-Falster) drejer det sig om ca. 950 stationer hvoraf 500 bliver befisket. De øvrige besigtiges. Ved befiskningen tages der stilling til om ørredbestandens tæthed på den enkelte lokalitet er tilfredsstillende. En utilfredsstillende tæthed kan have mange årsager, bl.a. dårlig vandkvalitet, utilfredsstillende fysiske forhold, spærringer og mangel på gydefisk. Resultaterne fra disse undersøgelser indgår i forbindelse med revisionen af fredningsbekendtgørelserne.
- B. Rapporten fra Fishing Zealand (Status for havørredbestande på Sjælland, del 2 (FZ rapporten)) gennemgår havørredbestanden i en række forskellige vandløb på baggrund af en række specialundersøgelser. Bl.a. ses der på gydebestandens havalder, dvs. levetid i havet, forud for gydning samt hvor mange fisk, der har gydt to eller flere gange. Som udgangspunkt er en gydebestand bestående af fisk med forskellig havalder mere stabil end en bestand bestående af fisk med en ensartet og kort havalder.
- C. Der er udført en landsdækkende screening af den genetiske sammensætning af ørredbestande i en række af landets vandløb. Disse undersøgelser kan bl.a. anvendes til at beskrive, hvor stor genetisk variation der er i den enkelte bestand, samt om bestanden er afkom af udsatte fisk eller er en oprindelig vild bestand. På Sjælland er der et meget begrænset antal bestande med en autentisk (vild/naturlig/oprindelig) oprindelse.

Hovedparten af de sjællandske vandløb er forholdsvis små. Det betyder at de kan fungere som gyde- og opvækstvand for ørred, men at de kun i begrænset omfang anvendes til fiskeri efter ørred. Den langt overvejende del af fiskeriet foregår ved kysterne.

Ørredens adgang til gydevandløbene er essentiel, da de udelukkede reproducerer sig i strømmende ferskvand. Vandløbene er derfor normalt omfattet af generelle 500 m fredningsbælter ved udløbet, enten halvårlige (1. sep. – 31. marts) eller helårige, afhængigt af vandløbets størrelse. På lokaliteter hvor de topografiske forhold gør de generelle fredningsbælter utilstrækkelige (oftest i forbindelse med snævre eller lukkede fjordområder) er der i nogle tilfælde indført særfredninger med en større udstrækning end den generelle, for at sikre vandrefiskenes frie ind- og udvandring af vandløbene. For de vandløbs vedkommende, som udmunder i større lukkede vandområder som fx Karrebæk fjord eller Præstø fjord, kan kombinationen af det lukkede vandområde og et intensivt fiskeri i vandområdet betyde, at ørredernes vandring til og fra vandløb, som udmunder inde i området forhindres i så stort omfang, at bestandene påvirkes negativt. Dette er et fænomen, der er fundet ved ørredbestande flere andre steder i landet og imødegået ved indførelse af udvidede fredningsbælter, fx i Holbæk Fjord og Hjarbæk Fjord.

FZ rapporten konkluderer, at havørredbestandene i Fladså (tilløb til Karrebæk Fjord) og Herredsbæk og Krobæk (tilløb til Præstø Fjord) samt Tude Å er pressede på havoverlevelsen, da disse bestande alene opretholdes ved gydning af fisk med en ganske kort havalder og få gydninger gennem hele livet, i modsætning til de øvrige bestande som gennemgås i rapporten.

Ved DTU Aquas seneste gennemgang af de 3 vandløb, Herredsbæk og Krobæk (2009) og Fladså (2013) var bestanden af ungfisk på niveau med tidligere år, og uden behov for supplerende udsætning.

Fredningsbælterne for ovennævnte vandløb fremgår af figur 1 og 2.

Ved DTU Aquas seneste undersøgelse i Tude Å i 2013 viste der sig her en væsentlig tilbagegang i tætheden af ørredyngel i forhold til 2005. Det kan ikke afvises at dårlig havoverlevelse har en del af skylden for dette. En del af årsagen kan imidlertid skyldes forhold oppe i vandløbet, hvor man på store strækninger overgik til maskinel vedligeholdelse i 2011, med deraf følgende sandvandring (tab af gydeområder) og tab af skjul m.m. Tude Å udmunder direkte på Storebæltskysten, hvor et 500 m fredningsbælte normalt er tilstrækkeligt til at sikre vandrefiskenes ind- og udtræk.

Fig. 1 Karrebæk Fjord med gældende helårige fredningsbælter markeret med lysrød. Fredningsbæltet for Fladså, med den indtegnede særfredning af Fladstrand fremgår i midten af figuren.

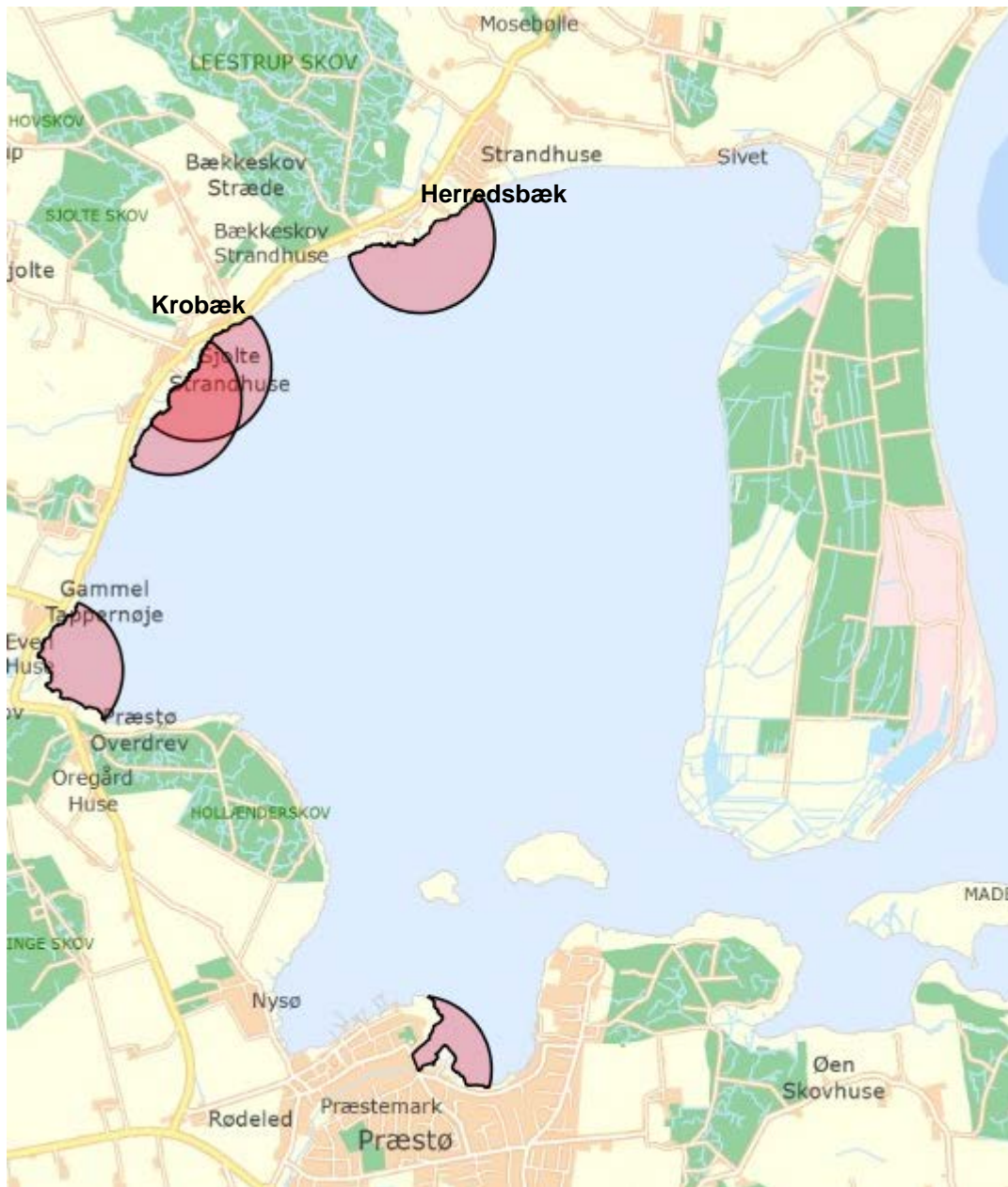

Fig. 2 Præstø Fjord med gældende helårlige fredningsbælter markeret med lysrød. Fredningsbælterne for Herredsbæk og Krobæk er de to nordligste.

DTU Aqua har gennem årene undersøgt en del af de sjællandske ørredbestande med henblik på autencitet (oprindelighed).

De oprindelige sjællandske bestande findes i en række sydsjællandske vandløb. DTU Aqua har fundet helt eller delvist oprindelige bestande i bl.a. Tryggevælde Å, Herredsbæk og Krobæk (de to sidstnævnte med tilløb til Præstø Fjord), Mern Å, Fladså og Saltø Å (de to sidstnævnte med tilløb til Karrebæk Fjord).

Der er fundet genetiske forskelle mellem bestandene henholdsvis øst og vest for Vordingborg. Mellem Mern Å's udløb og Vordingborg (det vil sige området lige øst for Vordingborg) findes en række småvandløb, som rummer gode ørredbestande, der formentlig er oprindelige, men dette er ikke undersøgt.